

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

► **Tip lokacije:** javni, zavod za prestajanje kazni zapora¹ (Zavod).

► **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** obsojenci in priporniki.

► **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** zmogljivost Zavoda se od prejšnjega obiska ni spreminjala in je 110 oseb. Uradna kapaciteta Zavoda je 78 obsojencev (zaprti oddelek 40 mest, polodprti oddelek 30 mest in odprti oddelek osem mest) in 32 pripornikov. Zavod sicer razpolaga s 150 posteljami (od tega dvema bolniškima). Na dan našega obiska je bilo v Zavodu 130 oseb, torej 20 nad uradno kapaciteto (47 pripornikov – štirje so bili premeščeni v Enoto za forenzično psihiatrijo, Univerzitetnega kliničnega centra v Mariboru in 83 obsojencev, dva obsojenca pa sta kazen zapora prestajala na podlagi 12. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij – ZIKS-1).

Potek obiska in priprava poročila:

¹Za obsojence z območja sodnega okrožja Koper in obsojence z območja sodnega okrožja Ljubljana, če so obsojeni na kazen nad enim letom zapora ali jim ostanek kazni po vštetju pripora presega eno leto zapora, mlajše polnoletne obsojence (do 23. leta starosti) z območja sodnega okrožja Koper, če so obsojeni na kazen zapora do enega leta ali jim ostanek kazni po vštetju pripora ne presega enega leta zapora oziroma z območja sodnega okrožja Nova Gorica, če so obsojeni na kazen zapora nad šest mesecev ali jim ostanek kazni po vštetju pripora presega šest mesecev zapora, obsojence s sodnega okrožja Nova Gorica, če so obsojeni na kazen zapora nad šest mesecev ali jim ostanek kazni po vštetju pripora presega šest mesecev zapora, obsojence z območja sodnega okrožja Koper ne glede na višino izrečene kazni zapora, polnoletne obsojence z območja sodnega okrožja Koper in sodnega okrožja Ljubljana, če so obsojeni na kazen zapora nad eno leto in dva meseca ali jim ostanek kazni po vštetju pripora presega eno leto in dva meseca zapora; za pripornike, če je pripor odredilo Okrožno sodišče v Kopru.

► Obisk je bil **najavljen** (najava je bila 14. 6. 2017) in **opravljen** dne 21. 6. 2017².

► **Skupina za obisk:** dva predstavnika Varuha človekovih pravic RS (namestnik varuhinje in en svetovalec Varuha) ter en predstavnik pogodbene nevladne organizacije iz Pravno-informacijskega centra nevladnih organizacij - PIC. Dne 23. 6. 2017 je obisk s področja zagotavljanja zdravstvene oskrbe v Zavodu, opravil tudi zdravnik izvedenec, ki na podlagi pogodbe sodeluje z DPM.

Pri obisku sta kot opazovalca sodelovala tudi predstavnika oziroma člana organizacije Antigona iz Rima.

► **Vsebina obiska:** sprejel nas je direktor Zavoda s sodelavci. Ob obisku smo opravili pregled bivalnih prostorov Zavoda, vključno s skupnimi prostori, ambulanto, delavnico, kuhinjo in skladiščem ter se ob tem pogovorili z vsemi zaprtimi osebami, ki so to želele, brez prisotnosti drugih oseb. Sledil je še zaključni razgovor z vodstvom, na katerem so bile predstavljene najbolj bistvene ugotovitve na podlagi tokratnega obiska.

² Prejšnji obisk Zavoda je bil opravljen 19. in 20. 5. 2015.

► **Poročanje:** poročilo o obisku smo po pošti posredovali Generalnemu uradu Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljevanju: Generalni urad URSIKS), Zavodu pa v vednost 14. 8. 2017, skupaj s predlogom, da ga obravnava ter nam v roku 30 dni sporoči njegova stališča; tozadevni odgovor smo prejeli 6. 9. 2017, torej 33. dan po odpremi.

► **DPM je posebej pohvalil**

- da so spremenjeni dnevni red obsojeniškega oddelka in hišni ter dnevni red pripornega oddelka usklajeni tako z Zakonom o kazenskem postopku, kot tudi pravilnikom o izvrševanju pripora ter prevedeni v italijanski in angleški jezik,
- da so bile stene bivalnih prostorov obsojeniškega oddelka dejansko bolj snažne, oziroma, da so bile pred kratkim pleskane,
- da je bilo realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da se predvsem v zaprtem režimu prestajanja kazni zavora poskrbi za zamenjavo starih in iztrošenih žimnic, saj ob tokratnem obisku s strani zaprtih oseb nismo slišali nobene pripombe glede težav z iztrošenimi žimnicami,
- da resnejših pritožb zaprtih oseb glede odnosa zaposlenih nismo zaznali, oziroma so obsojenci (z izjemo nekaterih) pohvalili odnos zaposlenih, in sicer tako pravosodnih policistov, kot tudi delavcev vzgojne službe,
- da so pri vseh telefonskih govorilnicah (na zaščitni plastiki) nameščene (nalepljene) telefonski številki Varuha človekovih pravic RS in zastopnika pacientovih pravic,
- da ob tokratnem obisku s strani zaprtih oseb nismo prejeli nobene pritožbe glede pojava mravelj v bivalnih prostorih in je bilo tako realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da Zavod poskrbi za odpravo težav s pojavom mravelj,
- da v zvezi z zdravstveno oskrbo prišlo do novosti, in sicer se je vodstvo Zavoda dogovorilo z vodstvom bolnišnice Izola o ureditvi posebnega prostora za zaprte osebe, kjer jih zdravniki sprejmejo v obravnavo. S tem zaprte osebe v primeru, da se jih pelje na pregled v bolnišnico Izola niso izpostavljene srečanju z drugimi pacienti,
- da je prišlo do dogovora, da se zaprte osebe na specialistične preglede v bolnišnico Izola naroča ob zaključku dela ordinacij, da zaprte osebe po nepotrebnem ne čakajo na preglede,
- da tudi tokrat ni bila ugotavljana prekomerna uporaba prisilnih sredstev in strožjih ukrepov zoper zaprte osebe,
- da je po spremembi dnevnega reda obsojeniškega in pripornega oddelka prišlo do več možnosti, da so zaprte osebe lahko več časa izven bivalnih prostorov in imajo s tem tudi več možnosti uporabe telefona,
- da tokrat nismo slišali pripomb glede (ne)dostopnosti do zelenih knjig in
- da je zdravnik izvedenec ocenil, da se zdravstvena oskrba v Zavodu dobro izvaja, a lahko bi bila še boljša, če bi zaposleni še bolje prisluhnili stanju, potrebam in največkrat upravičenim željam posameznih zaprtih oseb.

► predlog DPM

DPM: ker smo na težavo oziroma napako v sanitarnem delu bivalnega prostora številka 143, in sicer zaudarjanja po fekalijah opozorili že med obiskom, smo hkrati izrazili pričakovanje, da je bila napaka že odpravljena.

DPM: izrazili smo pričakovanje, da je bila okvara mehanizma za odpiranje stropnega okna (glede na pojasnilo direktorja) že odpravljena.³

DPM: predlagali smo, da se prouči možnost za opremo bivalnih prostorov z zaščitnimi zavesami (roloji), ki bi nudile zaščito pred vstopom sonca in posledičnim segrevanjem prostorov v poletnem času.⁴

DPM: predlagali smo (temu sta se pridružila tudi tuja opazovalca pri obisku), da se proučijo možnosti, da bi bile tudi sobe pripornega oddelka v času pojava vročinskega vala (vsaj nekajkrat dnevno) dalj časa odprte, saj bi se na tak način izboljšala prevetritev in ohladi tev bivalnih prostorov.

Izrazili smo tudi mnenje, da je zračnosti in ustreznosti pogojev za bivanje v času velikih poletnih temperatur treba namenjati zlasti veliko pozornost v sobah, kjer so okna, ki jih ni mogoče odpirati. Te po naši oceni niso primerne za bivanje, če ni poskrbljeno za ustrezno (redno) prezračevanje. Hkrati mo tudi predlagali, da se preveri ustreznost in funkcionalnost

► odziv pristojnih

Generalni urad URSIKS: Zavod je pojasnil, da je bila težava vezana na zaudarjanje fekalij v bivalnem prostoru številka 143 takoj po obisku rešena.

Generalni urad URSIKS: Zavod je pojasnil, da je bila okvara mehanizma za odpiranje stropnega okna v bivalnem prostoru številka 255 v popravilu že pred obiskom in takoj po prejemu naročenega novega mehanizma odpravljena.

Generalni urad URSIKS: Zavod je pojasnil, da so bile vse sobe z zavesami opremljene spomladi 2017. Glede dodatne predlagane zaščite z »roloji«, bodo v zavodu še preučili iz vidika varnosti, tehničnih možnosti izvedbe in finančnih možnosti.

Generalni urad URSIKS: Zavod je pojasnil, da je bilo prezračevanje urejeno tako, da je bil opravljen redni pregled klima naprav in zamenjani so bili filtri. V času vročinskega vala je klimatski sistem Zavoda deloval na maksimalno moč. Obenem so v času vročinskega vala sprejeli še dodatne ukrepe prezračevanja na pripornem oddelku z odpiranjem lin v večernih urah in prezračevanjem vertikalnih hodnikov z časovno daljšim odpiranjem vrat. Obenem so za vse pripornike uvedli možnost dodatnega popoldanskega bivanja na prostem v trajanju ene ure.

³ Nadalje je bilo pri pregledu bivalnega prostora številka 255 ugotovljeno, da je mehanizem za odpiranje stropnega okna pokvarjen (odlomljen), na kar smo opozorili že med obiskom. V zvezi s tem je direktor Zavoda pojasnil, da je do okvare mehanizma za odpiranje stropnega okna prišlo ob odstranjevanju gnezda ptic, ki so ga naredile na tem delu strehe in da bo težava v kratkem odpravljena.

⁴ Direktor je v zvezi s pojavom vročinskega vala in s tem povezanih visokih temperatur pojasnil, da so v Zavodu 20. 6. 2017 začeli z merjenjem in evidentiranjem temperatur v bivalnih prostorih zaprtih oseb. Iz preglednice evidentiranja temperatur (meritve so se opravljale trikrat dnevno, in sicer ob 6.30, 13.00 in 21.00 uri) je bilo razvidno, da je bila temperatura (kljub kratkemu vročinskemu valu) v povprečju 28 stopinj cezija.

zračenja s pomočjo zračnikov, saj so nam zaprte osebe povedale, da to ni učinkovito.⁵

DPM: predlagali smo, da se v celotnem Zavodu prouči možnosti namestitve »komarnikov« oziroma zaščitnih mrež, ki bi preprečevale vstop mrčesa v bivalne prostore, ko so odprta okna in da se prouči možnosti namestitve zaves na okna, ki bi onemogočala vstop sonca v bivalne prostore.⁶

Generalni urad URSIKS: Zavod je pojasnil, da je v največji vročini prezračevalni sistem v zavodu najbolj učinkovit, če se zjutraj sobe prezračijo, v nadaljevanju pa so okna zaprta. Nekatere zaprte osebe to upoštevajo in imajo občutno prijetnejšo klimo v sobi kot tisti, ki tega nasveta ne upoštevajo in okna odpirajo v največji vročini. »komarnikov« za sedaj nimajo nameščenih v sobah zaprtih oseb, saj te potrebe ni bilo. Kolikor se bo problematika nadaljevala, bodo proučili možnost njihove namestitve.

DPM: ker smo na okvaro kotlička WC-ja v bivalnem prostoru številka 225 opozorili že med obiskom, smo izrazili pričakovanje, da je bila napaka oziroma okvara že odpravljena.⁷

Generalni urad URSIKS: Zavod je pojasnil, da je bila v bivalnem prostoru številka 225 odpravljena napaka vezana na vodni kotliček.

DPM: ker so priporniki izpostavili, da jim količina WC papirja ne zadošča (dobijo ga premalo), da ni rednega čiščenja odej, da so posode za kuhanje kave dotrajane, prav tako pa ne dobivajo potrebščin za zagotavljanje osebne higiene, smo predlagali, da Zavod te očitke tudi preveri. Hkrati smo tudi predlagali, da se prouči želja pripornikov, da bi zavod imel na voljo tudi TV aparate, zlasti za tiste, ki si tega aparata ne zmorejo pridobiti od zunaj.

Generalni urad URSIKS: Zavod je pojasnil, da so že po obisku DPM v letu 2015 uredili, da vsaka zaprta oseba, ki potrebuje toaletni papir, tega tudi prejme. Ostale predmete za osebno higieno prejemajo zaprte osebe v skladu z hišnim redom zavoda, ki je usklajen z hišnimi redi ostalih zavodov. Ocenjujejo, da je sistem čiščenja odej ustrezno urejen, saj lahko vsaka zaprta oseba pri tedenskem pranju lastnega perila in zavodske posteljnine odda v pranje tudi odejo. Zaprte osebe si lahko lončke za

⁵ Tako, kot v obsojniškem delu, smo tudi v priporu slišali več pripomb na račun visokih temperatur (temperatura bivalnih prostorov pripora se meri enako kot v obsojniškem delu, povprečna izmerjena temperatura v priporu pa je bila 27 °C). Zaradi pojava vročine v bivalnih prostorih so tudi priporniki imeli odprta okna (kjer je bilo to mogoče), ki so jih zastrli z različnimi predmeti (rjuhe, odeje ...). Glede nato, da so bivalni prostori pripornega oddelka večji del dneva (po več ur) zaprti, so priporniki predlagali, da se jim vsaj v času vročinskega vala morda omogoči večkrat dnevno odpiranje vrat zaradi prezračevanja bivalnih prostorov.

⁶ Ob obisku so priporniki izpostavili, da se zaradi prezračevanja in hlajenja bivalnih prostorov z odpiranjem oken v bivalnih prostorih pojavlja veliko komarjev, ki jih nato »pobijajo« po stenah, na stenah bivalnih prostorov pa ostajajo sledovi, ki so pritegnili tudi našo pozornost.

⁷ Med pregledom bivalnih prostorov je bilo v bivalnem prostoru številka 225 ugotovljeno, da kotliček WC-ja v tem bivalnem prostoru ne deluje oziroma se dotok vode ne ustavi.

kuhanje kave nabavijo v zavodski trgovini ali jih prejmejo v paketih, na razpolago pa je tudi nekaj zavodskih posod, ki jim jih dodeljujejo po potrebi. Vsi zavodski televizorji so dodeljeni v uporabo zaprtim osebam, ki nimajo, ali še nimajo možnosti nabave lastnih televizorjev.

Generalni urad pa je pojasnil, da bo proučil možnosti nabave dodatnih televizorjev za uporabo zaprtim osebam, ki nimajo možnosti nakupa iz lastnih sredstev.

DPM: predlagali smo, da Zavod vложи več napora v iskanje možnosti za izboljšanje stanja glede omogočanja dela zaprtim osebam, zlasti pripornikom. Kot smo že večkrat poudarili, namreč delo pripomore k socialni rehabilitaciji in pozitivno vpliva na posameznikovo psihično stanje ter zadovoljstvo, prav tako pa tudi spremeni doživljanje časa in daje občutek koristnosti.

Ob tem smo posebej opozorili na potrebo po spoštovanju priporočila CPT, da naj bodo tudi priporniki dnevno vsaj osem ur izven svojih celic in vključeni v različne koristne aktivnosti, kot so delo, izobraževanje, šport ali druge primerne aktivnosti.⁸

Generalni urad URSIKS: pojasnjujemo, da se strinjamo s priporočilom glede omogočanja dela več zaprtim osebam, zlasti pripornikom, saj je tudi v našem interesu, da se obsojence ter pripornike čim bolj zaposli ter se jim tako omogoči, da kvalitetno prebijejo čas med prestajanjem kazni/pripora.

Prav tako se strinjamo, da je potrebno tudi za pripornike poskrbeti, da so več časa izven svojih celic in vključeni v različne aktivnosti. Ta proces podpiramo že nekaj časa in ga postopoma uvajamo v vse zavode s priporom, pri čemer pa je potrebno spremembe uvajati premišljeno, saj je to nova praksa in terja tako aktivnost kakor tudi drugačen pristop osebja.

DPM: predlagali smo, da Zavod ponovno več napora vложи tudi v zaposlovanje pripornikov, saj je občuten padec zaposlenosti pripornikov v JGZ-ju, v primerjavi s prejšnjim obiskom.⁹

Generalni urad URSIKS: Zavod je pojasnil, da na število obsojencev in pripornikov, ki delajo v JGZ vplivata dva dejavnika in sicer: število obsojencev in pripornikov, ki želijo delati in ob tem za njih ni varnostnih oziroma zdravstvenih zadržkov. Drugi faktor je število naročil, ki jih JGZ dobi na odprtem trgu. Oba našeta dejavnika se neodvisno drug od drugega spreminjata, posledica tega je nihanje števila obsojencev in pripornikov

⁸ V času našega obiska je torej Zavod od skupno 130 zaprtih oseb delo omogočal 41 obsojencem in štirim pripornikom, 18 obsojencem pa Zavod, kljub temu, da so ti izrazili željo po delu, dela ni mogel zagotoviti.

⁹ V kuhinji je bilo delo omogočeno 11 zaprtim osebam (od tega enemu priporniku), trije so bili zaposleni v pralnici, štirje na hišnih delih (od tega en obsojenec v knjižnici in dva pripornika).

V JGZ je bilo omogočeno delo 26 zaprtim osebam, in sicer 25 obsojencem, kar je osem več kot ob prejšnjem obisku in le enemu priporniku, kar pa je za sedem manj kot ob prejšnjem obisku.

na delu v JGZ. V času obiska DPM sta se oba dejavnika »poklopila« tako, da je delal samo en pripornik, v času priprave tega pojasnila pa v JGZ dela dnevno pet pripornikov in v primeru, da kateri od petih ne pride na delo, se pošlje na delo prvega naslednjega iz čakalnega seznama.

DPM: prosili smo za sporočilo, ali se dejansko različno obračunava višina nagrade za delo opravljeno v JGZ in na ostalih delih v Zavodu (hišna dela, kuhinja in pralnica) in če, kjer je podlaga za različno obračunavanje višine nagrade.¹⁰

Generalni urad URSIKS: pojasnjujemo, da ta trditev ne drži. Obračunavanje nagrad zaprtih oseb je enotno urejeno s Pravilnikom o plačilu za delo obsojencev za vse zavode oziroma URSIKS. Prav tako se na enak način obračunavajo dela, ki jih obsojenci opravljajo v JGZ in na ostalih delih v zavodu. Edina razlika je, da je za nekatera dela v JGZ osnova za obračun opravljena norma, pri drugih, tako v JGZ kot na hišnih delih, na katerih norme ni moč določiti, pa je osnova za obračun prisotnost na delu v urah.

DPM: prosili smo za sporočilo razlogov, zaradi katerih so delavnice, kjer zaprte osebe sestavljajo izdelke, v času dela zaklenjene in predlagali, da se proučijo možnosti, da bi bila ta vrata odprta, saj bi se s tem v času pojava vročinskega/ih vala povečala možnost hlajenja prostora delavnice.¹¹

Generalni urad URSIKS: Zavod je pojasnil, da so vrata delavnic zaprta zaradi varnosti Zavoda in zaprtih oseb, preprečitve pretoka ogretega zraka iz delavnice predelave plastičnih mas v preostale delavnice in nenazadnje tudi zato, ker je hlajenje delavnic ustrezno urejeno (klima).

Z zaprtjem delavnic se zaprte osebe razdeli v manjše skupine ter tako zmanjša možnost raznih manipulacij med njimi, verbalnih in fizičnih konfliktov, izsiljevanj, priprav za pobeg, itd., po drugi strani pa delo v manjših skupinah omogoča boljši nadzor in večjo storilnost. Poleg tega v eni izmed delavnic delajo priporniki, kateri morajo bili ločeni od obsojencev.

Pri procesu predelave plastičnih mas, se sprošča veliko toplote. Hlajenje

¹⁰ Ob tokratnem obisku s strani zaprtih oseb, ki so delo opravljali v JGZ nismo slišali pripomb oziroma pritožb glede previsoko postavljene norme. Smo pa ob tokratnem obisku ponovno slišali kar nekaj pripomb glede višine izplačanih nagrad za opravljeno delo, saj naj bi te bile v povprečju (le) okoli 40 EUR in naj bi bile v primerjavi z drugimi deli v Zavodu precej nižje.

¹¹ Glede opravljanja dela v delavnicah predvsem tistih, kjer se opravlja sestavljanje manjših delov, je bilo ugotovljeno, da v njih delo opravlja več zaprtih oseb, pri čemer pa so vrata prostora zaklenjena.

delavnice predelave plastičnih mas se poleg (tako kot v ostalih delavnicah) vpihovanja hladnega zraka izvaja tudi z zračenjem preko vrat, ki mejijo na igrišče. Omenjena vrata pa morajo biti zaprta v času, ko so na igrišču zaprte osebe. V tem času se poskuša hladiti delavnico predelave plastičnih mas tudi z odprtjem vrat na hodnik, kjer so skladiščijo polizdelki. V primeru, da bi bila vrata preostalih delavnic odprta, bi preko tega hodnika ogret zrak prihajal tudi v le-te.

DPM: izrazili smo pričakovanje, da bodo zaposleni s trendom omogočanja vključevanja zaprtih oseb v izobraževanje nadaljevali tudi v prihodnje, pri čemer pa smo predlagali, da se več aktivnosti usmeri tudi v zagotavljanje izobraževanja (npr. izvajanja različnih tečajev) pripornikom.¹²

Generalni urad URSIKS: Zavod je pojasnil, da bodo v okviru zmožnosti še naprej poskušali čim večjemu številu obsojencev zagotavljati možnost vključitve v različne formalne in neformalne oblike izobraževanja, v ta namen se bodo še naprej povezovali z zunanjimi ustanovami ter drugimi organizacijami. Prav tako bodo slednje skušali zagotoviti tudi za pripornike, čeprav je, predvsem pri izobraževanju težava, da razni tečaji trajajo več tednov, zahteva se redna prisotnost, za pripornike pa tega ne morejo zagotavljati, saj je sodišče tisto, ki odloča o odpravah pripora, nastopih kazni, itd. V prihodnje bodo preučili možnost, da bi se, sedaj, ko imajo sistemizirano delovno mesto psihologinje, tudi v priporu

¹² Zavod zaprtim osebam še vedno omogoča vključevanje v različne vrste oziroma oblike izobraževanja (formalne, neformalne, osnovna šola...).

V formalno izobraževanje je bilo vključenih 5 obsojencev (2 v osnovnošolsko izobraževanje, dva srednješolsko izobraževanje in en višješolsko izobraževanje). Nadalje je bilo ugotovljeno, da je devet obsojencev že zaključilo program nepoklicne kvalifikacije, smer pomočnik kuharja. 19 obsojencev (tretja skupina) pa je bilo vključenih v program delovne terapije.

Direktor Zavoda je pojasnil, da v zavodu načrtujejo še več aktivnosti na področju izobraževanja, in sicer:

- predvidoma od julija 2017 novo skupino za delovno terapijo, nov program izobraževanja v okviru nepoklicne kvalifikacije za čistilca in pomočnika kuharja, v mesecu juliju in avgustu 2017 pa 60 urni tečaj računalništva (predvidoma dve skupini obsojencev po 10 obsojencev).

Zavod je dvema pripornikoma omogočil, da sta se še pred nastopom kazni zapora vključila v formalno obliko izobraževanja – opravljanja izpitov (enemu v Izobraževalnem centru Memory Koper, za smer ekonomski tehnik in drugemu na Srednji tehnični šoli Koper).

V Zavodu so pojasnili, da so priporniki sicer seznanjeni, da jim bo šolanje (tudi v smislu morebitnega obiskovanja predavanj ali opravljanja izpitov na šolah) omogočeno šele, ko pridobijo status obsojenca. Usmerjeni so, da se v zvezi s tem obračajo na sodišče.

Za zaprte osebe obstaja tudi možnost samoizobraževanja, ki imajo dostop do literature iz knjižnice, kjer so na voljo različni podarjeni učbeniki, urejena pa je tudi možnost izposoje knjig iz Mestne knjižnice Koper.

Priporniki se lahko udeležijo ponujenih verskih aktivnosti, v okviru katerih je bila zanje organizirana ustvarjalna delavnica barvanja v času Velike noči.

tedensko ali na 14 dni izvajala skupina (ti. mala skupina, kakor se za zaprte osebe), v obliki različnih ustvarjalnih delavnic, tematskih skupin. Še naprej bodo tudi stremeli k organizaciji čim večjega števila prostočasnih in športnih aktivnosti, saj se zavedajo pozitivnega pomena, ki ga imajo navedene aktivnosti za obsojence.

Pri tem se bodo še naprej povezovali z raznimi športnimi društvi ter drugimi organizacijami. Tako že v mesecu septembru pričakujejo prihod nogometne ekipe Kralji ulice. Trudijo se še vedno, da vsaj enkrat mesečno organizirajo tekmovanja med obsojenci in priporniki, saj je to iz njihove strani zelo pozitivno sprejeto.

DPM: predlagali smo, da se vsakemu priporniku še posebej pojasni možnost dostopa do predstavnikov veroizpovedi, ki ji pripadajo.

Generalni urad URSIKS: Zavod je pojasnil, da vsakega novega pripornika že v uvodnem razgovoru seznani z možnostjo dostopa do predstavnikov veroizpovedi in mu obenem izroči tudi izvod hišnega in dnevnega reda, v katerih so tudi pisne informacije o možnostih duhovne oskrbe. Z vsemi skupinskimi oblikami verskih aktivnosti so priporniki seznanjeni tudi preko obvestil na oglasnih deskah. O tem jih neposredno seznani tudi koordinator za versko oskrbo iz Generalnega urada ob obiskih v Zavodu.

DPM: predlagali smo, da se proučijo možnosti podobne ureditve sodelovanja drugih zavodov v Republiki Sloveniji z bolnišnicami.¹³

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da je sodelovanje med Izolsko bolnišnico in Zavodom Koper zelo dobro in je tudi primer dobre prakse. Tudi na ostalih lokacijah si bomo prizadevali za dobro sodelovanje med regionalnimi zdravstvenimi ustanovami in zavodi.

DPM: predlagali smo, da se upošteva večkratno opozorilo zdravnika izvedenca,

Generalni urad URSIKS: pojasnujemo, da je stališče Zavoda glede delitve

¹³ V zvezi z zdravstveno oskrbo je direktor Zavoda pojasnil novost, in sicer se je v dogovoru z direktorjem bolnišnice Izola uredil poseben prostor za zaprte osebe, kjer jih zdravniki sprejmejo v obravnavo. S tem torej zaprte osebe v primeru, da se jih pelje na pregled v bolnišnico Izola niso izpostavljene srečanju z drugimi pacienti, kar velja pohvaliti. Prav tako je prišlo do dogovora, da se zaprte osebe na specialistične preglede naroča ob zaključku dela ordinacij, da zaprte osebe po nepotrebnem ne čakajo na preglede.

da način deljenja terapije s strani pravosodnih policistov ni dober, saj pravosodni policisti v tem delu ne morejo nadomestiti medicinskega osebja, ker za to nimajo ustrezne izobrazbe.¹⁴

terapije, kakor so to pojasnjevali že v poročilu leta 2015, da bi, zaradi strokovne usposobljenosti, nadzora in potrebnih dodatnih pojasnil pacientom, morala to početi zdravstvena služba zavoda. Slednje je bilo s takratno kadrovsko pokritostjo nemogoče izvajati, zato je medicinska sestra pripravila terapijo, deljenje pa so izvajali pravosodni policisti. Sedaj medicinska sestra terapijo deli zjutraj in ob kosilu med delavniki, zvečer ter za vikende in dela proste dni pa delijo pripravljeno terapijo pravosodni policisti. Delitev terapije, kot jo predlaga izvedenec zdravnik DPM, je tudi v interesu Zavoda. Zato jo, kljub omejenim kadrovskim možnostim, poskušajo organizirati tako, da jo v največji možni meri izvajajo zdravstveni delavci.

DPM: predlagali smo, da se ponovno prouči predlog zdravnika izvedenca, da bi bilo zagotavljanje nujne pomoči še boljše, če bi imeli zaposleni na razpolago ustrezne pripomočke (npr. zajemalna nosila ali mobilni voziček) za prenos prizadetih z mesta dogodka do prostora, v katerem se prizadetega lahko oskrbi.¹⁵

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da je bilo glede priporočila v zvezi z dodatnimi pripomočki (zajemalna nosila, mobilni voziček) za prenos ponesrečencev pojasnilo dano s strani strokovne vodje Zdravstvenega doma Koper že ob samem nadzoru. Delavci Zavoda v primerih takih poškodb pokličejo predhospitalno enoto v Zavod, kateri nato poskrbijo za transfer ponesrečenca s svojimi nosili. Strokovna vodja je ob nadzoru namreč izrazila dvom glede premeščanja ponesrečenca, preden ga pregleda zdravnik, zaradi morebitne povzročitve dodatnih poškodb.

DPM: predlagali smo, da se upošteva priporočilo oziroma ugotovitev zdravnika izvedenca, da so potrebe, da bi stomatolog delo v Zavodu opravljal

Generalni urad URSIKS: Zavod je pojasnil, da se bo s 1. 1. 2018 povečal obseg obratovanja vseh ambulant v Zavodu, in sicer bo splošna ambulanta

¹⁴ Medicinska sestra opravlja redno delo ob torkih v stomatološki ambulanti, prav tako pa (enako kot ob prejšnjem obisku v Zavodu) še vedno ves teden pripravlja terapijo za zaprte osebe. Zdravnik izvedenec je glede delitve terapije, še posebej glede deljenja psihiatričnih zdravil, ko ni medicinskega osebja, ugotovil, da še vedno ni prišlo do sprememb od prejšnjega obiska. Razdeljevanje zdravil je še vedno »zaupano« pravosodnim policistom.

¹⁵ Izvedenca zdravnika je še posebej zanimalo, kako je z nujenjem nujne in prve medicinske pomoči v času, ko v Zavodu ni medicinskega osebja. V zvezi s tem je prejel pojasnilo oziroma zagotovilo, da so pravosodni policisti vedno prvi, ki nudijo to pomoč oziroma pomagajo prizadetim, dokler ne pride strokovna pomoč iz dežurne zdravstvene službe. Na vprašanje zdravnika izvedenca glede edukacije pravosodnih policistov na področju medicine, je prejel odgovor, da se pravosodni policisti redno udeležujejo obnovitvenih tečajev prve pomoči s preverjanjem znanja.

najmanj dvakrat (morda tudi večkrat) na teden.¹⁶

po novem obratovala dvakrat tedensko po 6 ur, psihiatrična ambulanta dvakrat tedensko po 6 ur, stomatološka ambulanta dvakrat tedensko po 3 ure. Ambulanta za odvisnost bo še vedno obratovala enkrat tedensko, se pa bo obseg delovanja povečal iz 3 ur na 5 ur. Omenjene spremembe bodo nedvomno izboljšale kvaliteto zdravstvenega varstva v Zavodu.

DPM: predlagali smo, da se prouči predlog zdravnika izvedenca, da se življenje in bivanje oseb, odvisnih od prepovedanih psihoaktivnih substanc organizira tako, da bi bili ti vključeni v več dela oziroma aktivnosti po vzoru omenjenih "komun".¹⁷

Generalni urad URSIKS: Zavod je sporočil, da se omenjene osebe trudijo čim bolj vključiti v vse dnevne aktivnosti, vendar veliko oseb, predvsem zaradi prejetja različne kombinacije zdravil in pomirjeval, predpisanih s strani zdravnikov, le tega ni zmožno. Omenjene osebe motivirajo predvsem za vključitev v delovno terapijo (saj za delo po večini niso sposobni), katera trenutno poteka enkrat tedensko. V prihodnje načrtujejo razširitev delovne terapije na dva termina na teden. Prav tako jih motivirajo za vključitev v tečaje Nacionalne poklicne kvalifikacije. Na nivoju URSIKS pa je bila ustanovljena delovna skupina, katera preučuje možnosti organiziranja dodatnih dejavnosti oziroma prostočasnih aktivnosti za vse zaprte osebe, tudi tiste s težavami z odvisnostjo.

DPM: predlagali smo, da se proučijo možnosti o čimprejšnji popolnitvi nezasedenih sistemiziranih delovnih mest pravosodnih policistov.¹⁸

Generalni urad URSIKS: pojasnjujemo, da, da so v avgustu mesecu dobili dodatna soglasja za zasedbo več prostih delovnih mest pravosodnih policistov.

¹⁶ Glede stomatološke ambulante je zdravnik izvedenec ugotovil, da je ta lepo urejena, vendar pa obratuje samo enkrat tedensko, kar pa je po oceni zdravnika izvedenca vsekakor premalo.

¹⁷ Zdravnik izvedenec ugotavlja, da je jasno, da se odvisni od prepovedanih psihoaktivnih substanc s predavanji in substitucijskimi zdravili ne morejo ozdraviti. Večkrat je bilo omenjeno, da je odvisne od prepovedanih psihoaktivnih substanc potrebno izpostaviti delu oziroma aktivnostim, saj je delo oziroma aktivnost zdravilo za vsakega. Pri tem je poudaril, da je ta princip uspešno realiziran v Comunita incontro, pri nas je peta po vrsti pri Lenartu.

¹⁸ Ob tokratnem obisku je bilo ugotovljeno, da se je število zaposlenih pravosodnih policistov od prejšnjega obiska zmanjšalo. Tako je sedaj zaposlenih 53 (ob prejšnjem obisku 2015 – 54) pravosodnih policistov, vključno s poveljnikom, pri čemer ni prišlo do zmanjšanja sistemiziranih delovnih mest. Vodstvo Zavoda je kot osnovno težavo izpostavilo, da se (še vedno) ne dovoli zaposlitev na prostih sistemiziranih delovnih mestih, ampak izključno samo nadomestne zaposlitve za zaposlene, katerim je prenehala pogodba o zaposlitvi. V času našega obiska je sicer potekal javni natečaj za enega pravosodnega policista, za preostalih 6 prostih oziroma nezasedenih delovnih mest pa Zavod ni imel soglasja za zaposlitev.

Trenutno je v celotnem URSIKS v teku več javnih natečajev, med drugim tudi v Zavodu za zasedbo šestih delovnih mest pravosodnih policistov. En kandidat je že izbran in njegov prihod pričakujemo v septembru, ostalih pet pa pričakujemo do konca leta 2017.

DPM: prosili smo za kopije treh zadnjih poročil inšpekcije o opravljenih nadzorih v zavodski kuhinji. Hkrati smo tudi opozorili, da smo slišali kar nekaj pritožb na ceno artiklov v zavodski kantini (npr. zelenjava in sadje).¹⁹

Generalni urad URSIKS: v prilogi poročila pošiljamo kopiji zadnjih dveh inšpekcijskih nadzorov (2014 in 2012). Gre za ugotovitve Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano v zvezi z kuhinjo oziroma prehrano zaprtih oseb iz letošnjega leta.

Iz priložene dokumentacije za leto 2012 je razvidno, da sta bili ob inšpekcijskem nadzoru ugotovljeni dve pomanjkljivosti, in sicer:

- pomanjkljivost glede čistosti servirnih vozičkov, ki jo je Zavod takoj odpravil in
- pomanjkljivost pri razdeljevanju hladnih večerij, ki so vsebovale salame sire, ipd, saj je od priprave do delitve hladnih obrokov do zaužitja le-teh preteklo preveč časa oziroma bi morali biti shranjeni v hladilniku. Zavod je navedeno pomanjkljivost odpravil z zamenjavo živil, saj kot so pojasnili, nabava hladilnikov po oddelkih zahteva daljši čas reševanja in dodatne organizacijske in materialne ukrepe.

Tudi v letu 2014 je inšpekcijski nadzoru ugotovil tri pomanjkljivosti, in sicer:

- da je potrebno usposobiti in ustrezno opremiti umivalnike za roke v kuhinji ter zagotoviti ločeno hranjenje živil v hladilnikih glede na vrsto in stopnjo priprave, kar je Zavod uredil v predpisanem sedem dnevnem

¹⁹ Tudi ob tokratnem obisku smo s strani zaprtih oseb slišali kar nekaj pripomb glede količine in kvalitete prehrane ter ponavljanja menijev. Direktor Zavoda je pojasnil, da pristojna inšpekcija redno opravlja nadzore glede priprave hrane in izdela poročila.

- roku ter
- da mora Zavod opraviti revizijo HACCP programa in jo je le-ta opravil 15. 9. 2014.

V letu 2017 je Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano opravil pregled v Zavodu in 22. 5. 2017 izdal poročilo o izvedeni nalogi z naslovom »Spremljanje higienskega stanja obrata v okviru notranjega nadzora – kuhinje Zavoda za prestajanje kazni zapora Koper«. Iz poročila izhaja naslednje:

- da se na osnovi vizualnega pregleda kuhinje, higiensko stanje v kuhinji vzdržuje primerno,
- da je bilo pri pregledu treh obrokov na dan 12. 5. 2017 za fizično neaktivnega odraslega moškega, energijska vrednost za približno 12% presegla priporočila Ministrstva za pravosodje in
- da odvzeti vzorci hrane po kemijskem in mikrobiološkem preizkušanju ustrezajo kriterijem.